

KAPITEL 5. "VARGARNAS BUR". DALSLAND VÄRMLAND

INNEHÅLL OCH PLATSER I DETTA AVSNITT

1. RESUMÉ & INTRO

2. SPJUTGUDEN VAKNAR

Tanumshede i Bohuslän

3. OLYSCKSKORPARNA I DALSLAND

Till fots från Bohuslän genom Dalsland

4. KAPTENENS ÅTERKOMST VID VÄNERN

Med båt från Åmål vid Vänerens västra strand, till Karlstad vid Vänerens norra strand

5. MED BLIXTEN LÄNGS KLARÄLVEN

Med båt från Karlstad till Tiomilaskogen i norra Värmland

6. VARGARNA I TIOMILASKOGEN

I Norra Värmland

1. INTRO & RESUMÉ

Det här är sagan om Jim, pojken som kan förvandla sig till djur. För att rädda sin dödssjuka syster måste han följa med korpen, Aila, och tillsammans ska de hitta den försvunna Trollboken. Jim har kommit till en stor Hällristning, i Bohuslän och där hugger han med en yxa vid en stor sten. Då reser sig Spjutguden upp från marken...

2. SPJUTGUDEN VAKNAR

SPJUTGUDEN

Hahaha... Hm, hm. Välkommen Jim. Hamnskiftaren från Skåne ¹

Framför mig uppenbarade sig den största man jag någonsin sett. Som om farfar skulle stått på Pappas axlar.

JIM

Vem... Vem är du?

Var han ond eller god? Det bultade i hela kroppen på mig.

¹ Spjutguden är alltså en hällristning i Tanumshede i Bohuslän. Det är inte uttalat vilken gud Spjutguden är - vissa tror att det handlar om Oden.

GUDEN

Jag är en väldigt gammal man som bor här i stenen, och jag har väntat på dig Jim.

JIM

Varför har du väntat på MIG?

GUDEN

Jag kände det i marken. Hur skymningens väsen plötsligt fick liv igen. Det är Demonen som vaknar.

JIM

Vadå Demonen?

GUDEN

Vissa kallar den **Stallu**². Andra säger **Rungner**³. Den har sovit i många hundra år. Men **nu smälter glaciären uppe i norr**⁴ och Demonen vaknar igen. Det är bara du Jim, hamnskiftaren, som kan besegra den.

Jag blev alldeles kall inombords. Vad pratade han om? Skulle JAG besegra en demon?

GUDEN

Jag hörde om dig Jim. En liten vätte berättade om dina krafter. Jag är bara en skugga. Fast för evigt i min sten. Jag kan inte göra något alls förutom att ge dig boken.

JIM

Trollboken?

GUDEN

He he he. Just det, Trollboken. Där. Gräv där.

SFX Grävljud

Med hjälp av yxan gick det lite lättare att gräva men det tog ändå tid.

JIM

Ansträngda grävljud

Till slut hade jag fått upp en liten kista. Jag lyfte på locket...

² Stallu (nordsamiska) eller Stalo (sydsamiska) är en gestalt i samisk mytologi. Den förekommer i flera olika skepnader och framställs i samiska berättelser och sagor som en jätte, ett troll eller en demon.

³ Rungner är en jätte i nordisk mytologi.

⁴ Glaciärerna fortsätter att krympa. De har förlorat 40 procent av sin is på trettio år. I denna saga beror det på en demon. Vad beror det på i verkligheten?

JIM

Va?

I kistan låg ingen bok, bara en stor nyckel. Jag tog nyckeln och gick ner mot spjutguden igen.

JIM

Du sa att du skulle ge mig trollboken!? Det här är ju bara en nyckel...

GUDEN

Jim, jag är gammal nu. Men du är ung och stark. Nyckeln leder till vargarnas bur och där finns Trollboken.

JIM

Amen nej... Jag har letat skitlänge efter den här boken! Var är boken? Min syster är sjuk och kanske hon dör... VAR ÄR BOKEN!?

GUDEN

Sök efter buren i **Tiomilaskogen**⁵!

SFX Åskljud

Spjutguden var borta, bara en rökpuff som sakta steg upp från den stora stenhällen.

AILA

Vem var det du pratade med?

Aila hade hittat mig. Jag berättade uppgivet om Spjutguden och visade nyckeln.

JIM

Så Trollboken ska finnas i "Vargarnas bur". I Tiomilaskogen.

AILA

Tiomilaskogen ligger i Värmland. **Vi måste österut. Det blir nog bra att gå mot Vänern.**⁶

3. OLYSCKSKORPARNA I DALSLAND

För att komma till Vänern⁷, Sveriges största sjö, behövde jag vandra genom landskapet Dalsland⁸. Det skulle ta många, många timmar.

⁵ Tiomilaskogen ligger mellan Värmland och Dalarna. Mer om den i fotnot nr 18

⁶ Navigering - hur tar man sig från Bohuslän till Värmland?

JIM

Aila, Den där spjutguden sa att jag ska besegra demonen?

AILA

Sa han det?

JIM

Vadå Demonen? Vad är det egentligen jag ska hjälpa dig med?

AILA

Jo, det är alltså... Krax, krax! Oj ursäkta...det blir så där ibland.. Alltså, vi behöver trollboken..

Aila var tyst. Jag hade en känsla av att hon dolde något för mig. Vid en liten by som hette Håverud⁹, såg jag en konstig bro, det var en akvedukt. Det gick båtar, uppe på bron, ovanför en fors. Som att båtarna svävade i luften.

AILA

Snart kommer Dalslands svarta vingar..

JIM

Va, vad sa du?

Precis när Aila sagt det där om Svarta vingar, såg jag en flock av korpar¹⁰ i himlen.

SFX Mycket och många korpvrål.

KORPFLOCK

Titta! Ser ni den konstiga korpen därnere!

AILA

Det var det jag sa. Korparna i Dalsland, de gillar inte mig.

KORPFLOCK

Passa dig lilla pojke! Passa dig människa!... Konstig korp...

Korparna försvann lika kvickt som de kom.

⁷ Vatten - **Vänern** introduceras

⁸ Landskap - **Dalsland** introduceras

⁹ Akvedukten i Håverud färdigställdes av Nils Ericson 1868 och över akvedukten går både en landsvägsbro och en järnvägsbro. Här passerar Dalslands kanal.

¹⁰ Korpen är Dalslands landskapsdjur

JIM

Vad ville dom?

AILA

Äh, bry dig inte om dem. Vet du vad Jim? Jag flyger i förväg och spanar lite. Du kan gå, ja rakt fram bara. Så ses vi om en stund.

SFX FLAX OCH KRAX

AILA (på avstånd)

Jag kommer tillbaka!

Det var något konstigt med Aila. Varför tyckte de andra korparna illa om henne? Jag fick lite ont i magen. Kanske att jag skulle åka hem ändå? Jag fortsatte att gå och gå tills jag kom fram till det som kallas **Dalslands enda stad, Åmål**¹¹. Den låg vid en lång strand. Var jag vid havet igen? Det såg nästan ut så. Kanske lika bra att ta tåget till Skåne... Men då var jag tvungen att hitta tågstationen. Plötsligt såg jag en liten prick långt ute på vattnet.

SFX BÅTTUTA

När pricken kom närmre såg jag att det var en båt, en båt som såg väldigt bekant ut... Ja. Det var båten Kristina som kom tuffandes.

KAPTENEN

Jim! Jim! Jim!

Kaptenen stod som vanligt och styrde.

KAPTENEN

Hahahahaha! Alltid något sa någon när någon fick se Åmål!

På Kristinas däck satt Aila och pickade på en smörgås. Hon såg extra nöjd ut.

AILA

Jag misstänkte att Kaptenen skulle vara här i krokarna!

Jag glömde alldeles bort att åka hem och steg ombord.

¹¹ Stad som begrepp är något komplicerat. Idag talar vi inte längre om "städer" administrativt sätt, istället talar man om "Tätorter". Men Åmål är den enda tätort i Dalsland som tilldelats stadsprivilegier (det skedde 1643)

AILA

Nu åker vi och hämtar den där Trollboken!

Resan skulle ta några timmar.

KAPTEN

Ja, det är Vänern det här. Sveriges största sjö.
Så stor att den känns som havet! ¹²

Vi rundade en lång udde, Värmlandsnäs¹³.

KAPTEN

Friska vindar i håret, jo men jag tackar jag! **Mot Värmland!** ¹⁴(sjunger) "På Vänerns våg, en sån skönhet jag såg..."

Jag tittade ut över den stora sjön och fiskebåtarna som tuffade förbi.

KAPTENEN

Det var här på Vänern som jag och Aila mötte varandra första gången. Kommer du ihåg Aila?

AILA

Jo, jag förstod direkt att Kaptenen var en riktig galenpanna. Precis som jag gillar.

KAPTENEN

Hahaha! Detsamma du! Hahaha!

Någon timme senare var vi framme vi i Karlstad¹⁵, staden vid Vänerns norra strand. Här rinner Klarälven ut i sjön

KAPTEN

För att komma till Tiomilaskogen måste vi åka via **Klarälven**¹⁶! Kristina klarar inte att gå under broarna här i Karlstad. Det är därför jag har Lilla Blixten!

Kaptenen pekade på en gul sliten gummibåt som hängde i aktern på Kristina.

¹² Vänern är Europas tredje största insjö. Den västra delen av sjön kallas Dalbosjön, och den östra delen kallas Värmlandssjön.

¹³ Position - Var är vi?

¹⁴ Landskap - **Värmland** introduceras

¹⁵ Tätorter - **Karlstad**, Värmlands största tätort introduceras, Sveriges 20:e största tätort (31 december 2017)

¹⁶ Vattendrag - **Klarälven** introduceras

KAPTEN

Med Lilla blixten tar vi oss ända in i skogen!

SFX VINGFLAX

5. MED BLIXTEN LÄNGS KLARÄLVEN

Vi lämnade Karlstad bakom oss och åkte i den lilla gummibåten, uppåt längs den slingrande Klarälven.

KAPTEN

Det finns nog en och annan **varg**¹⁷ i Tiomilaskogen...

JIM

Kommer vargarna hjälpa oss?

AILA

Det är inga vanliga vargar.

JIM

Vadå?

Men Aila svarade inte. Det blev allt glesare mellan husen. Träd och grenar sträckte sig långt ut över vattnet. Vi hade kommit in i Tiomilaskogen.

KAPTENEN

Skepp ohoj landkrabbor! Jag ska försöka trassla mig hem till Dala-Järna i Dalarna, jag! Vi ses!

MUSIK "ACK, VÄRMLAND DU SKÖNA"¹⁸

6. VARGARNA I TIOMILASKOGEN

Kaptenen försvann och vi gick från Klarälvens strand och in i den täta skogen. Det fanns inga städer eller byar här, bara **wildmark¹⁹. Aila satt på min axel.**

SFX KNAK

JIM

Vad var det?

AILA

Vadå?

¹⁷ **Vargen** är Värmlands landskapsdjur

¹⁸ "**Ack, Värmland du sköna**" även kallad Värmlandsvisan, är en svensk folkmelodi som kommit att bli en jazzstandard över hela världen. Har spelats in av bland andra Stan Getz och Miles Davis

¹⁹ **Tiomilaskogen** kallas Sveriges sydligaste vildmark och är typisk Finnskog

JIM

Alltså det VAR något där.

AILA

Så gå vidare nu, det är behagligt att sitta och gunga på din axel, så skönt och ta en liten tupplur...

JIM

Du är nästan alltid sömnig.

AILA

Ja, men jag är så gammal... Fyrahundra år... Zzzz

JIM

Va? Vad sa du?

Men Aila sov. Solen höll på att gå ner.

SFX GRENKNAK

JIM

Aila, vakna, nu var det nått där igen, Aila, jag lovar!

AILA

Huä? Vad är något? När? Va? Var?

JIM

Titta, det lyser. Någon har tänt några små lyktor...

Men det var inga lyktor. Det var ögon som lyste i mörkret. Runtomkring oss stod en stor flock med vargar, säkert tjugo stycken.

VARGHONA

Vad gör du här i vår skog? ²⁰

Jag svarade inte, istället tittade jag intensivt på vargen. Vi stod tysta i vad som kändes som en evighet. Men nej, jag lyckades inte hamnskifta.

SFX MORR OCH AGRESSIVT VARGVRÅL

JIM

HJÄLP!!! (mer klös i skriket)

En av vargarna kastade sig över mig...

²⁰ Exempel på den värmländska dialekten

VARGHANEN ULF

Vad är det för hokuspokus du försöker med? MORR

JIM

Vänta, vänta!!! Vi letar efter buren! Om jag får visa, om jag bara får...

VARGHONA

Ulf! Släpp honom! Vi får se vad han har.

Vargen som hette Ulf klev av mitt bröst och jag tog fram nyckeln.

VARGHONA

Vem är du?

JIM

Jag är Jim... Och jag fick nyckeln av Spjutguden...

VARGHONA

Varför sa du inte det med en gång lilla vän?

Vargarna i Värmland visade sig vara väldigt vänliga. De ledde oss genom skogen till buren. Där kunde jag låsa upp grinden med Spjutgudens nyckel.

SFX Gnisslande järndörr

Därinne, i en stor kista låg något insvept i rött tyg.

JIM

Okej, då ska vi se här.

Det var något som glänste under tyget. Det var guldtexten på pärmen som lyste mot mig.

JIM

"Den försvunna Moseboken"...

Jag hade äntligen hittat Trollboken, nu skulle jag kunna få botemedlet till min syster.

SAKRAL MUSIK

VARGHONA

Det finns andra som också letar efter den. Bara för någon vecka sen var det en märklig präst som försökte stjäla boken. Men Spjutguden stoppade honom.

JIM

Vänta lite, vad sa du? En präst...?

Det var något bekant med präst och Trollbok...

VARGHONA

Det var därför vi flyttade boken hit, och vi har vaktat den dygnet runt sen dess.

Knak

VARGHONA

Vem gömmer sig bakom trädet?!!

Tystnad

SFX PIL I TRÄD (fett)

SFX VARGMORR

VARGHANE

Anfall! Sprid er!

Någon attackerade oss med pilbåge!

AILA

Jim! Är du träffad? Jim! Jim! Jim!